

Versiune anonimată

Traducere

C-511/22 – 1

Cauza C-511/22

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

29 iulie 2022

Instanța de trimitere:

Landgericht Frankfurt am Main (Germania)

Data deciziei de trimitere:

9 iunie 2022

Apelant-reclamant:

AQ

Intimată-pârâtă:

trendtours Touristik GmbH

Landgericht Frankfurt am Main
[omissis]

Ordonanță

în litigiul dintre

AQ, [omissis] 48167 Münster,

apelant-reclamant,

[omissis]

și

Trendtours Touristik GmbH [OMISSIS], 65830 Kriftel,

intimată-pârâtă

[*omissis*]

La 9 iunie 2022, Camera a 24-a civilă a Landgericht Frankfurt am Main (Tribunalul Regional din Frankfurt am Main, Germania)

[*omissis*]

a decis:

- I. Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene, în temeiul articolului 267 al doilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene [*omissis*], prin intermediul unei cereri de decizie preliminară, următoarele întrebări în vederea interpretării dreptului Uniunii:
 - 1) Prima teză de la alineatul (2) al articolului 12 din Directiva (UE) 2015/2302 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate, de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2011/83/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 90/314/CEE a Consiliului (denumită în continuare „Directiva privind pachetele de servicii de călătorie”) trebuie interpretată în sensul că, pe lângă articolul 12 alineatul (1) din această directivă, prevede un drept de renunțare suplimentar, ale cărui efecte juridice se aplică numai în cazul în care călătorul face referire la aceasta în cadrul declarației sale de renunțare?
 - 2) Articolul 12 alineatul (2) din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie trebuie interpretat în sensul că o obligație de plată a unui comision de reziliere nu este eliminată atunci când, în declarația sa de renunțare la contractul privind pachetul de servicii de călătorie, călătorul nu indică niciun motiv sau indică un motiv care nu este legat de nicio circumstanță inevitabilă și extraordinară?
- II. I. Suspendă litigiul.

Motive:

I.

Situația de fapt este următoarea:

Reclamantul a rezervat, la 21 august 2019, la pârâtă, un operator de turism, un pachet de servicii de călătorie pentru el însuși și pentru soția sa, intitulat „Italia pură la Roma și Sorrento”, de care trebuia să beneficieze în perioada 30 martie 2020-6 aprilie 2020. Prețul călătoriei a fost de 1 886 euro. La solicitarea pârâtei, reclamantul a plătit un avans în cuantum de 325 de euro.

Prin scrisoarea din 27 februarie 2020, reclamantul a reziliat [contractul privind] pachetul de servicii de călătorie. Drept motiv al rezilierii, reclamantul a menționat

în această scrisoare spitalizarea sa iminentă. El s-a declarat dispus să plătească pârâtei o despăgubire pentru reziliere de 25% din prețul călătoriei, în cuantum de 466,50 euro, cu compensarea avansului său. În această scrisoare, el și-a rezervat dreptul, în conformitate cu condițiile de călătorie ale pârâtei, de „a recupera creanțe, în cazul în care, din cauza unor circumstanțe speciale legate de epidemia de coronavirus care s-a produs la momentul respectiv în Italia sau în Germania sau pentru alte motive, călătoria nu ar fi putut fi, în orice caz, efectuată sau el nu putea să o efectueze”. Reclamantul a achitat pârâtei diferența față de avansul plătit de el.

La solicitarea pârâtei, care își calculase o despăgubire de reziliere în cuantum total de 471,50 euro, reclamantul a plătit pârâtei o sumă suplimentară de 5 euro.

Ulterior, pârâta a anulat călătoria „Italia pură la Roma și Sorrento”, organizată de ea, din cauza pandemiei de coronavirus.

Prin scrisoarea din 21 martie 2020, reclamantul a solicitat pârâtei rambursarea plății efectuate de el către pârâta în cuantum total de 471,50 euro.

Pârâta a refuzat rambursarea acestora.

Reclamantul consideră că pârâta este obligată să îi ramburseze plățile, întrucât aceasta nu a efectuat de fapt pachetul de servicii de călătorie.

Pârâta consideră că reclamantul a reziliat contractul privind pachetul de servicii de călătorie din cauza spitalizării sale, ea având, prin urmare, dreptul de a calcula comisionul standardizat de reziliere convenit prin contract. Circumstanțe ulterioare nu ar mai putea modifica dreptul la plata unui comision de reziliere.

În primă instanță, Amtsgericht Frankfurt am Main (Tribunalul Districtual din Frankfurt am Main, Germania) a respins cererea reclamantului. Potrivit acestei instanțe, rezilierea declarată de reclamant a dat naștere dreptului pârâtei la plata unei despăgubiri de reziliere, pe care ea o poate compensa cu dreptul de rambursare al reclamantului. Articolul 651h alineatul (3) din Bürgerliches Gesetzbuch (Codul civil, denumit în continuare „BGB”) nu era aplicabil, deoarece, la momentul declarației de reziliere, nu existau circumstanțe care să permită să se concluzioneze în sensul existenței unor circumstanțe inevitabile și extraordinare. Faptul că nu a avut loc călătoria nu a determinat încetarea *a posteriori* a dreptului pârâtei.

Reclamantul a declarat apel împotriva hotărârii pronunțate de Amtsgericht (Tribunalul Districtual) în termenul prevăzut. El consideră că, la momentul declarației sale de reziliere, existau motive suficiente pentru a anticipa că deplasarea va fi grav afectată de circumstanțe inevitabile și extraordinare.

Pârâta, care contestă apelul reclamantului, consideră, printre altele, că reclamantul nu se poate prevala de articolul 651h alineatul (3) din BGB, deoarece a reziliat contractul dintr-un alt motiv, personal, iar nu din cauza pandemiei de coronavirus.

II.

În temeiul dispozițiilor germane referitoare la contractul privind pachetul de servicii de călătorie, călătorul poate să rezilieze oricând, înainte de începerea călătoriei, contractul privind pachetul de servicii de călătorie, în conformitate cu articolul 651h alineatul (1) din BGB. Legea nu prevede indicarea unui motiv pentru reziliere.

Conform articolului 651h alineatul (1) a doua teză din BGB, consecința juridică a unei rezilieri este că operatorul de turism pierde dreptul de a percepe prețul călătoriei. În temeiul articolului 651h alineatul (1) a treia teză din BGB, operatorul de turism poate solicita o despăgubire rezonabilă, pe care o poate de asemenea stabili în sumă forfetară în Condițiile comerciale generale, în conformitate cu articolul 651h alineatul (2) din BGB. Cu toate acestea, în temeiul articolului 651h alineatul (3) prima teză din BGB, operatorul de turism nu poate solicita o despăgubire de reziliere în cazul unor circumstanțe inevitabile și extraordinare care se produc la locul de destinație sau în vecinătatea imediată a acestuia [...].

Astfel de circumstanțe inevitabile și extraordinare la locul de destinație, care afectează în mod semnificativ executarea pachetului, au existat, din moment ce călătoria nu a putut fi efectuată ca urmare a pandemiei de coronavirus, care reprezintă o împrejurare inevitabilă și extraordinară.

Potrivit modului de redactare a dispozițiilor germane de la articolul 651h alineatele (1) și (3) din BGB, pârâta nu poate solicita o despăgubire de reziliere, întrucât modul de redactare a articolului 651h alineatul (3) din BGB face referire la circumstanțele efective la momentul perioadei de călătorie convenite. Opinia potrivit căreia, pentru stabilirea existenței unor circumstanțe inevitabile și extraordinare, este relevant un pronostic, la momentul declarației de reziliere, pe baza unei analize *ex ante*, exprimată în jurisprudența instanțelor germane și în doctrina în materie de servicii de călătorie (a se vedea, printre altele, hotărârea OLG Hamm [Tribunalul Regional Superior din Hamm] din 30 august 2021, 22 U 33/21, BeckRS 2021, 24178; hotărârea AG Düsseldorf [Tribunalul Districtual din Düsseldorf] din 8 februarie 2021, 37 C 471/20, NJW-RR 2021, 930; hotărârea AG Frankfurt [Tribunalul Districtual din Frankfurt] din 11 august 2020, 32 C 2136/20, juris, punctul 38; hotărârea AG München [Tribunalul Districtual din München] din 27 octombrie 2020, 159 C 13380/20, Juris, punctul 19; hotărârea LG Kassel [Tribunalul Regional din Kassel] din 2 noiembrie 2021, 5 O 459/21, punctul 35, juris; [omissis]), nu se regăsește în modul de redactare a textului legislativ german. Problema dacă modul de redactare a articolului 651h alineatul (3) din BGB corespunde celui prevăzut la articolul 12 alineatul (2) din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie sau dacă acesta trebuie să fie interpretat în conformitate cu directiva a făcut obiectul unei trimiteri preliminare la Curtea de Justiție a Uniunii Europene, înregistrată sub numărul C-776/21.

Se ridică, însă, problema dacă reclamantul nu se poate prevala de articolul 651h alineatul (3) din BGB întrucât a reziliat pentru un motiv care intra în răspunderea

sa și care nu reprezintă un motiv extraordinar și inevitabil în sensul articolului 651h alineatul (3) din BGB.

În cauza principală, reclamantul și-a justificat rezilierea printr-o spitalizare. Rezerva privind rambursarea în cazul imposibilității de a executa călătoria din cauza coronavirusului nu era – potrivit modului de redactare a scrisorii – determinantă pentru reziliere, ci urmărea numai să garanteze drepturi la rambursare pe care reclamantul le considera ca fiind numai posibile, însă nu certe.

Potrivit modului de redactare a dispozițiilor cuprinse la articolul 651h din BGB, călătorului îi este conferit, prin articolul 651h alineatul (1) din BGB, un drept de reziliere care declanșează efectele juridice ale articolului 651h alineatul (1) a treia teză coroborat cu alineatul (2) din BGB (Despăgubire pentru reziliere) sau efectele juridice ale articolului 651h alineatul (3) din BGB (Inaplicabilitatea despăgubirii pentru reziliere). Împrejurarea dacă călătorul menționează sau nu un motiv pentru reziliere este irelevantă pentru producerea efectelor juridice și, în consecință, în speță, despăgubirea pentru reziliere este inaplicabilă și ținând seama de motivul menționat în scrisoarea de reziliere, întrucât călătoria nu a putut avea loc din cauza unui motiv extraordinar și inevitabil.

Cu toate acestea, se pune întrebarea dacă dispozițiile articolului 12 alineatele (1) și (2) din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie conțin o reglementare care derogă de la această concluzie.

Articolul 12 alineatul (1) din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie reglementează dreptul de reziliere voluntară al călătorului în orice moment înainte de începerea executării pachetului, care, cu toate acestea, dă naștere despăgubirii pentru reziliere prevăzute la articolul 12 alineatul (1) a doua teză din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie. În schimb, articolul 12 alineatul (2) din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie prevede un alt drept de reziliere, care nu dă naștere unei despăgubiri pentru reziliere, întrucât călătorul are dreptul la rambursarea integrală a prețului călătoriei, și anume în cazul unor circumstanțe inevitabile și extraordinare care se produc la locul de destinație [...] și care afectează în mod semnificativ executarea pachetului [...]. S-ar putea deduce din formularea „în pofida alineatului (1), călătorul are dreptul” că articolul 12 din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie reglementează două drepturi de reziliere, care au condiții diferite și care produc efecte juridice diferite. Dacă se admite existența a două drepturi de reziliere distincte, este necesar ca, în declarația sa, călătorul să trebuiască să identifice dreptul de reziliere de care dorește să se prevaleze, în special să trebuiască să desemneze motivul inevitabil și extraordinar în cazul în care dorește să se prevaleze de efectele juridice ale articolului 12 alineatul (2) din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie. Această cerință în ceea ce privește declarația călătorului ar putea fi dedusă din împrejurarea că regimul prevăzut la articolul 12 alineatul (2) prima teză din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie este supus anumitor condiții („să rezilieze [...] în cazul”). Cerința poate rezulta și din modul de redactare a celei de a doua teze a alineatul (2) al articolului 12 din Directiva privind pachetele de

servicii de călătorie, potrivit căreia, „[î]n cazul rezilierii contractului privind pachetul de servicii de călătorie în temeiul prezentului alineat”, călătorul are dreptul la rambursarea integrală a tuturor plăților efectuate pentru pachetul de servicii de călătorie. Formularea are ca scop ca efectul juridic menționat să se producă numai în cazul în care călătorul se prevalează de acest alineat, întrucât are, de altfel, posibilitatea de a se prevala de dreptul de reziliere prevăzut la articolul 12 alineatul (1) din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie sau de dreptul de reziliere prevăzut la articolul 12 alineatul (2) din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie. În schimb, din formulările menționate nu se poate deduce că, în caz de litigiu, revine instanței judecătorești sarcina de a efectua atribuirea unei rezilieri declarate în domeniul de aplicare al alineatului (1) sau al alineatului (2) al articolului 12 din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie, astfel încât o reziliere care nu este declarată prin referire la circumstanțe inevitabile și extraordinare este supusă efectelor juridice ale alineatului (1) [iar nu ale alineatului (2)] al articolului 12 din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie.

În litigiul principal, această interpretare ar avea drept consecință faptul că, chiar dacă călătoria nu a putut fi efectuată ca urmare a pandemiei de coronavirus, un comision de reziliere trebuie plătit în temeiul articolului 12 alineatul (1) a doua teză din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie, deoarece reclamantul a invocat un alt motiv în declarația sa de reziliere.

Dacă articolul 12 alineatele (1) și (2) din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie trebuie să fie interpretat în acest mod, și dispozițiile articolului 651h alineatele (1) și (3) din BGB ar trebui să fie interpretate în același mod, în conformitate cu directiva, deoarece Directiva privind pachetele de servicii de călătorie are ca efect o armonizare deplină (articolul 4 din Directiva privind pachetele de servicii de călătorie).

[*omissis*] [Suspendarea procedurii]